

کدام تصویر از جهان؟

ابن سینا

وظیفه فیلسوف از نظر ابن سینا: دقت در مفاهیم عامیانه شانس و اتفاق و سپس نقد و تصحیح یا تعمیق در این مفاهیم. در مهم ترین کتاب خود یعنی الهیات شفا: هم درباره اتفاق و هم درباره شانس صحبت کرده است و تلاش کرده اتس نظر مردم درباره این مفاهیم را تصحیح کند.

کاربردهای اتفاق در فلسفه و علوم

فلسفه: دموکریتوس معتقد بود عناصر و اشیای جهان از برخورد اتفاقی اتم ها تشکیل شده اند.

ماده اولیه تشکیل دهنده جهان، اتم ها و ذرات ریز هستند که:

۱- تجزیه ناپذیرند.

۲- در فضای غیر متناهی (بی نهایت) پراکنده شده اند.

۳- در این فضا به شکل سرگردان (بی هدف) پراکنده بودند.

۴- به صورت اتفاقی با هم برخورد کردند = در نتیجه عناصر و اشیای فعلی در جهان پدید آمده اند.

زیست شناسی: داروین معتقد بود تحولات اندامی جانوران اتفاقی است، اما بعد از این تحولات فقط آن هایی حیات خود را ادامه می دهند که با محیط سازگارترند.

فیزیک: نظریه بیگ بنگ (bigbang) که آغاز گسترش جهان فیزیک را یک انفجار بزرگ می داند. = اتفاقی بودن انفجار

معانی اتفاق

معنای اول: عدم وجود رابطه حتمی بین علت و معلول

وجود معلول بدون علت = نقض علیت

وجود علت بدون معلول = نقض وجوب علی و معلولی

فیلسوفی یافت نمی شود که با این معنا از اتفاق موافق باشد = همه فیلسوفان آن را انکار می کنند.

علت تامه: مجموعه همه عوامل لازم و کافی برای وجود معلول (شرط لازم و کافی برای ایجاد معلول)

علت ناقصه: بخشی از عواملی که باعث ایجاد معلول می شوند (یکی از اجزای علت تامه) = شرط لازم و نه کافی برای ایجاد معلول

معنای دوم: پدید آمدن هر معلولی از هر علتی = انکار اصل سنخیت

اگر کسی این اصل را به طور جدی انکار کند:

به هیچ کاری اقدام نخواهد کرد.

نمی تواند نظم و هماهنگی طبیعت را تبیین کند.

نمی تواند دانشمندان را به کشف علل پدیده ها دعوت کند.

نتایج:

معرفت شناختی: بی اعتباری همه علوم

وجود شناختی: پذیرش هرج و مرج در جهان و عدم اقدام برای کارها و امور

معنای سوم: بی هدف حرکات و تغییرات در جهان

نبودن غایت و هدف خاص در جهان

منکرین علة العلل (علت مجموعه هستی (در ادیان خدا)) در جهان معمولاً این معنای از اتفاق را قبول دارند.

اتفاق: دموکریتوس، داروین و bigbang

معنای چهارم: رخداد های پیش بینی نشده

از نظر همه و فیلسوفان صحیح و ممکن است و مصادیق متعددی دارد.

امری نسبی است.

تضاد و تناقض با علیت ندارد.

بی ارتباط با علیت نیست.